

Hiphop-fan? Je bent toch wit?

Hiphoprecensent over vooroordelen

Door Karolina Ramqvist

*Hiphop is zwarte muziek en dus niet echt kunst.
Aldus collega-recensenten.*

Toen ik in 1996 begon met het schrijven van stukjes voor de culturele bijlage van Zwedens grootste ochtendblad, Dagens Nyheter, had ik dikwijls het gevoel dat ik hiphop moest verdedigen – zowel naar het grote publiek toe als onder collega-recensenten. Het leek wel of alles werd aangevochten: de muziek ‘zonder echte instrumenten’; de verheerlijking van geweld en de idealen van het luxueuze consumentisme; de vernederende teksten en de aanwezigheid van halfnaakte vrouwen die werden afgebeeld als gebruiksgoederen.

Het kernthema van de hiphop – de zwarte man die zich worstelend een weg baant door de kapitalistische wereld – was weliswaar politiek correct binnen de context van het Zweedse culturele establishment dat Dagens Nyheter vertegenwoordigde, maar de hele manier waarop hiphop dit verhaal aan de orde stelde, werd gezien als fout en slecht. Collega’s en lezers vroegen me hoe het kon dat een blank meisje uit de Zweedse middenklasse zo veel naar hiphop luisterde. Wat hadden zwarte mannen uit New York of LA in hemelsnaam over mijn leven te zeggen?

Deze vraag legde een wijdverbreid vooroordeel bloot over hiphop als een op zichzelf staand fenomeen, als iets dat nooit universele betekenis zou kunnen hebben. Hiphop zou nooit iets algemeen kunnen zeggen over ons gemeenschappelijke bestaan. En daarom kon het ook nooit echt kunst zijn en misschien niet eens populaire muziek. Het was zwarte muziek. Destijds vond ik dat een racistisch standpunt, en soms vind ik dat nog steeds.

Een andere vaak gestelde vraag luidde: Hoe kan een feministe nu van rapmuziek houden? Maar in termen van mannelijk overwicht zag ik weinig onderscheid tussen hiphop en de rest van de samenleving. Bij Dagens Nyheter was ik bijvoorbeeld de enige vrouwelijke recensent. Vanuit een feministisch perspectief is hiphop louter de zoveelste door mannen gedomineerde kunstvorm, en ik meen dat voor een feministische kritiek op hiphop een bredere kijk op kunst en cultuur in het algemeen nodig is.

Tien jaar geleden leek de tegenstelling tussen de gemiddelde hiphopfan en de gemiddelde Dagens Nyheter-lezer enorm. Nu lijkt die kloof minder groot. Als columnist en schrijver gun ik mijzelf de vrijheid om niet te hoeven kiezen tussen het aanspreken van de ‘hiphop-gemeenschap’ of de ‘mainstream’, omdat die tegenwoordig veel meer met elkaar verweven zijn dan vroeger. Hiphop heeft de blanke middenklasse bereikt, hetgeen inhoudt dat zijn plaats in de culturele bijlage van Dagens Nyheter niet langer ter discussie staat.

Karolina Ramqvist komt uit Zweden en is schrijver en columnist van Dagens Nyheter en hoofdredacteur van het tijdschrift Arena.

Illustratie Sebe Emmelot